

ĐỀ CHÍNH THỨC

(Đề có 02 trang)

PHẦN 1. TRẮC NGHIỆM (3.0 điểm)

Lưu ý: Thí sinh viết đáp án bằng chữ in hoa vào giấy làm bài tự luận

Câu 1. Đây là khái niệm của thể loại thần thoại?

- A. Thần thoại là một trong những thể loại thơ dân gian ra đời trong xã hội nguyên thủy, kể về sự tích các vị thần sáng tạo thế giới tự nhiên và văn hóa.
B. Thần thoại là thể loại truyện kể ra đời sớm nhất kể về thế giới thần linh, thể hiện quan niệm về vũ trụ và nhân sinh của người xưa.
C. Thần thoại là thể loại truyện dân gian ra đời trong xã hội nguyên thủy, kể về sự tích các vị anh hùng có công trong lịch sử.
D. Cả A, B, C đều sai.

Câu 2. Cốt truyện trong tác phẩm tự sự và kịch được tạo nên bởi yếu tố nào sau đây?

- A. Sự kiện (hoặc chuỗi sự kiện) C. Thời gian
B. Nhân vật (hoặc hệ thống nhân vật) D. Không gian

Câu 3. Nhân vật trữ tình (còn gọi là chủ thể trữ tình) là:

- A. Người gián tiếp bộc lộ rung động và tình cảm trong bài thơ trước một khung cảnh hoặc sự tình nào đó.
B. Người trực tiếp bộc lộ rung động và tình cảm trong bài thơ trước một khung cảnh hoặc sự tình nào đó.
C. Đối tượng trực tiếp khơi nguồn cảm hứng trong văn bản thơ.
D. Đối tượng gián tiếp khơi nguồn cảm hứng trong văn bản thơ

Câu 4. Chọn từ thích hợp điền vào chỗ trống trong câu sau: “Thơ là hình thức tổ chức ngôn từ đặc biệt, tuân theo một mô hình [...] hoặc nhịp điệu nhất định”.

- A. nhạc luật C. thi luật
B. nhạc điệu D. thi ảnh

Câu 5. Nhận định nào sau đây là sai?

- A. Nhân vật chính của thần thoại là các vị thần hoặc những con người có nguồn gốc thần linh, có năng lực siêu nhiên.
B. Chức năng của nhân vật thần thoại là cắt nghĩa, lý giải các hiện tượng tự nhiên và đời sống xã hội, thể hiện niềm tin, khát vọng... của con người cổ sơ.
C. Thần thoại thường có cốt truyện phức tạp, xoay quanh công cuộc tạo lập thế giới và sáng tạo các giá trị văn hóa của các vị thần.
D. Thần thoại có vai trò đặc biệt quan trọng trong việc lưu giữ di sản văn hóa nguyên thủy của cộng đồng.

Câu 6. Nhận định nào sau đây là đúng về đối trong thơ?

- A. Đối là cách tổ chức lời thơ thành hai vế cân xứng và sóng đôi với nhau cả về ý và lời.
B. Căn cứ vào sự thuận chiều hay tương phản về ý và lời, có thể chia đối thành hai loại: đối cân (thuận chiều), đối chọi (tương phản).
C. Cả A và B đều sai
D. Cả A và B đều đúng

Câu 7. Lỗi trật tự từ trong câu được hiểu là?

- A. Những từ ngữ dùng không đúng với ngữ cảnh giao tiếp.
B. Khi người viết không hiểu nghĩa của từ ngữ mình dùng dẫn đến dùng sai từ ngữ.
C. Các từ/ cụm từ trong câu không được sắp xếp theo trình tự đúng với quy tắc ngữ pháp khiến diễn đạt sai nghĩa.
D. Trường hợp một từ, một cụm từ được dùng nhiều lần trong một câu, một đoạn khiến câu, đoạn đó trở nên nặng nề.

Câu 8. Khi sử dụng Tiếng Việt cần tránh những lỗi về cách dùng từ nào sau đây?

- A. Lỗi lặp từ
B. Lỗi dùng từ không đúng nghĩa
C. Lỗi dùng từ không đúng phong cách ngôn ngữ của kiểu, loại văn bản

D. Cả ba đáp án trên

Câu 9. Từ nào sau đây không phải là từ Hán Việt?

- A. Phiến trát
- B. Lạnh lùng
- C. Thơ lại
- D. Án thư

Câu 10. Nghĩa của từ tri kỷ là:

- A. Người hiểu mình
- B. Người bạn cùng lớp
- C. Người bạn cũ
- D. Người trong dòng họ

Câu 11. “Tiếng Việt giàu âm thanh và hình ảnh cho nên có thể nói nó là một thứ tiếng rất linh động và phong phú”. Từ dùng sai trong câu văn trên là:

- A. giàu
- B. nó
- C. linh động
- D. phong phú

Câu 12. Trong các câu sau, câu nào mắc lỗi dùng từ?

- A. Đổi mới, sáng tạo là yếu tố quyết định sự thành công trong nhiều lĩnh vực.
- B. Học sinh đã hoàn tất việc cài đặt VinaID.
- C. Việc chăm chỉ đọc sách giúp ta tích lũy được nhiều kiến thức bổ ích.
- D. Việc sử dụng vật liệu xanh là giải pháp tối ưu nhất cho mục đích bảo vệ môi trường.

PHẦN 2. TỰ LUẬN (7.0 điểm)

Đọc văn bản sau và thực hiện yêu cầu bên dưới:

HOA XUẤT HIỆN TRÊN TRÁI ĐẤT (Thần thoại Tsimshian¹)

Khi vũ trụ mới được hình thành, trên Trái Đất không có bất cứ loài hoa nào sinh sống. Từ “hoa” còn chưa xuất hiện trong hình dung của Đấng Sáng tạo nữa cơ. Lúc ấy, ngài còn bận dựng bầu trời, xây mặt đất, tạo ra bốn phía Đông, Tây, Nam, Bắc, Mặt Trời, Mặt Trăng cùng các loài động vật. Khi mọi thứ đã được sắp xếp, nắn chỉnh đâu vào đấy, Đấng Sáng tạo nhìn xung quanh và thấy lòng trào lên niềm vui sướng, hạnh phúc không thể nào diễn tả. Ngài tự hào về công việc kiến tạo vũ trụ của mình. Từ một vùng hỗn mang tăm tối, giờ đây thế giới có biết bao hình sắc tươi vui. Mặt Trời thì vàng rực ấm áp, Mặt Trăng ngọt mát tựa như sữa, mây lại trắng xốp bay lững lờ trên thảo nguyên ngút ngát xanh.

Bất chợt, Đấng Sáng tạo nghĩ: “Trái tim ta đang rộn ràng niềm vui sướng hân hoan. Ta phải tạo ra một loài gì đó để lan tỏa nguồn cảm xúc tuyệt vời này đến muôn nơi”.

Nhưng đó là giống gì mới được chứ? Chà, khó đấy. Thứ gì mới xuất hiện lần đầu tiên chẳng phải tốn nhiều thời gian và công sức. Đấng Sáng tạo của chúng ta cũng phải suy nghĩ lâu lắm, cân nhắc, đắn đo mãi. Cuối cùng ngài quyết định: “Đã gọi là sứ giả của niềm vui và hạnh phúc thì phải khiến tất thảy đều yêu quý, đã nhìn rồi lại muốn nhìn không rời mắt nữa. Nó cũng cần phải có mùi hương để ướp thơm không khí cùng những ngọn gió khiến ai cũng sẽ thấy thư thái, bình yên và yêu đời”.

[...] Vốn chu đáo, tinh tế lại còn có đầu óc thực tế, ngài thấy đẹp và thơm thoì chưa đủ, giống loài mới này còn cần phải phục vụ cho một mục đích nào đó như làm thức ăn, trà hoặc thảo dược để chữa bệnh. Có như thế thì mới xứng đáng trở thành sứ giả của hạnh phúc và hữu ích cho con người. Thế là hoa ra đời từ đó.

Những người già kể lại rằng thuở ấy, Đấng Sáng tạo phải dành rất nhiều thời gian để nặn hình hài muôn vàn các loài hoa. Xong xuôi đâu đấy Ngài còn pha màu nhuộm cho từng cánh hoa, từng chiếc nhụy, cẩn thận chỉnh sửa tỉ mỉ cho đến khi chúng hoàn thiện thì Ngài mới bằng lòng để chúng tỏa đi sinh sống khắp nơi trên Trái Đất. [...]

(“Thần thoại người da đỏ”, Nguyễn Thị Hương biên soạn, NXB Kim Đồng, Hà Nội, 2002, trang 116 – 117)

Câu 1. Căn cứ vào chủ đề có thể chia thần thoại thành mấy nhóm, hãy gọi tên từng nhóm? Truyện kể “Hoa xuất hiện trên Trái Đất” thuộc nhóm thần thoại nào? Vì sao? **(1.5 điểm)**

Câu 2. Dựa vào văn bản, anh/chị hãy liệt kê ít nhất 04 công việc mà Đấng Sáng tạo đã làm. **(1.0 điểm)**

Câu 3. Anh/chị hãy xác định sự việc có tính bước ngoặt dẫn đến việc Đấng Sáng tạo tạo ra hoa? **(0.5 điểm)**

Câu 4. Thông qua cách miêu tả công việc của Đấng Sáng tạo khi làm ra hoa, anh/chị hãy nhận xét tình cảm của người xưa đối với thế giới tự nhiên. **(1.0 điểm)**

Câu 5. Anh/chị hãy viết một đoạn văn ngắn (khoảng 01 mặt giấy thi) để phân tích, đánh giá nghệ thuật xây dựng nhân vật Đấng Sáng tạo trong thần thoại “Hoa xuất hiện trên Trái Đất”. **(3.0 điểm)**

¹ Tsimshian là một bộ tộc da đỏ ở Châu Mỹ

ĐÁP ÁN CHÍNH THỨC
(Đáp án có 02 trang)

HƯỚNG DẪN CHẤM

Phần	Câu	Nội dung	Điểm
I		TRẮC NGHIỆM	3.0
	1	B	0.25
	2	A	0.25
	3	B	0.25
	4	C	0.25
	5	C	0.25
	6	D	0.25
	7	C	0.25
	8	D	0.25
	9	B	0.25
	10	A	0.25
	11	C	0.25
	12	D	0.25
II		TỰ LUẬN	7.0
	1	Căn cứ vào chủ đề có thể chia thần thoại thành mấy nhóm, hãy gọi tên từng nhóm? Truyện kể “Hoa xuất hiện trên Trái Đất” thuộc nhóm thần thoại nào? Vì sao? - Căn cứ vào chủ đề có thể chia thần thoại thành hai nhóm: + Thần thoại kể về nguồn gốc vũ trụ và muôn loài (thần thoại suy nguyên). → 0.25 điểm. + Thần thoại kể về cuộc chinh phục thiên nhiên và sáng tạo văn hóa (thần thoại sáng tạo). → 0.25 điểm. - Truyện kể “Hoa xuất hiện trên Trái Đất” thuộc nhóm thần thoại suy nguyên (0.5 điểm) vì cốt truyện xoay quanh việc lý giải nguồn gốc của loài hoa (0.5 điểm).	1.5
	2	Dựa vào văn bản, anh/chị hãy liệt kê ít nhất 04 công việc mà Đấng Sáng tạo đã làm? - Dựng bầu trời; xây mặt đất; tạo ra bốn phía Đông, Tây, Nam, Bắc; tạo ra Mặt Trời, Mặt Trăng cùng các loài động vật; sáng tạo ra loài hoa cho thế gian;... → Mỗi việc làm 0.25 điểm.	1.0
	3	Anh/chị hãy xác định sự việc có tính bước ngoặt dẫn đến việc Đấng Sáng tạo tạo ra hoa? → Học sinh có thể diễn đạt bằng nhiều cách, cần đảm bảo ý sau: Khi mọi thứ đã được sắp xếp, nắn chỉnh đâu vào đấy, Đấng Sáng tạo thấy lòng trào lên niềm vui sướng, hạnh phúc và tự hào về công việc kiến tạo vũ trụ của mình. Bất chợt Đấng Sáng tạo muốn tạo ra một loài có thể lan tỏa cảm xúc tuyệt vời đó đến muôn nơi.	0.5
	4	Thông qua cách miêu tả công việc của Đấng Sáng tạo khi làm ra hoa, anh/chị hãy nhận xét tình cảm của người xưa đối với thế giới tự nhiên - Ngưỡng mộ, tôn sùng, trân trọng, biết ơn công lao của Đấng Sáng tạo. - Yêu quý, nâng niu thế giới tự nhiên. - Sống hài hòa, tìm ra cái đẹp, cái quý của thế giới tự nhiên. - Khát khao lý giải nguồn gốc của mọi vật trên Trái Đất.	1.0

	→ Học sinh có thể trả lời 2 trong 4 ý trên, mỗi ý 0.5 điểm.	
5	Anh/chị hãy viết một đoạn văn ngắn (khoảng 01 mặt giấy thi) để phân tích, đánh giá nghệ thuật xây dựng nhân vật Đấng Sáng tạo trong thần thoại “Hoa xuất hiện trên Trái Đất”.	3.0
	<i>a. Đảm bảo cấu trúc đoạn nghị luận</i> Mở đoạn nêu được vấn đề, Thân đoạn triển khai được vấn đề, Kết đoạn khái quát được vấn đề. - Học sinh có thể trình bày đoạn theo cách diễn dịch, quy nạp, tổng – phân – hợp... - Đoạn có kết cấu chặt chẽ, bố cục rõ ràng, hợp lý. - Chú ý nêu được luận đề	0.25
	<i>b. Xác định đúng yêu cầu của đề.</i> Học sinh xác định đúng kiểu bài là phân tích, đánh giá những nét đặc sắc về hình thức nghệ thuật của một truyện kể, cụ thể là hình tượng nhân vật.	0.25
	<i>c. Triển khai vấn đề nghị luận</i> Học sinh có thể triển khai theo hướng dẫn của giáo viên trên lớp. Dưới đây là một số gợi ý: - Đấng Sáng tạo mang đặc trưng của nhân vật thần thoại: + Xuất thân: thần linh. + Có tài năng, phép thuật phi thường - Đấng Sáng tạo được hình dung có một số tính cách như con người: chu đáo, làm việc có mục đích, ý nghĩa cho nhân loại; giàu cảm xúc, tình cảm; có đầu óc thực tế; cẩn trọng khi làm việc... - Nghệ thuật xây dựng nhân vật: (học sinh có thể lồng ghép phân tích chung cùng đặc điểm nhân vật): + Chi tiết kì ảo. + Lối tư duy hồn nhiên, chất phác mà sâu sắc cùng với trí tưởng tượng bay bổng, lãng mạn. + Các sự kiện được tổ chức xoay quanh nhân vật đảm bảo tính chỉnh thể của tác phẩm.	2.0
	<i>d. Chính tả, ngữ pháp</i> Đảm bảo chuẩn chính tả, ngữ pháp Tiếng Việt.	0.25
	<i>e. Sáng tạo:</i> Thể hiện suy nghĩ sâu sắc về vấn đề nghị luận; có cách diễn đạt mới mẻ.	0.25
Tổng điểm		10.0